

נדר להיות נזיר
הרב מואיז נבון

~ התרת נדרים ~

שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדרים סימן רכח

סעיף א - מי שנדר ונתחרט, יש תקנה ע"י חרטה, ואפילו נדר באלהי ישראל. כיצד יעשה, ילך אצל חכם מומחה, דגמיר וסביר, ואם אין יחיד מומחה ילך אצל שלשה הדיוטות, והוא דגמירי להו וסבירי וגם יודעים לפתוח לו פתח, ויתירו לו. והאידינא אין מומחה שיהא ראוי להתיר ביחוד. סעיף ג - כיצד היא ההתרה, יאמר לו ג' פעמים: מותר לך, או שרוי לך, או מחול לך, (בכל לשון שיאמר), ... סעיף ז - מי שנתחרט בעיקר הנדר, אינו צריך פתח אלא שישאלנו החכם: אתה חפץ בנדר זה, והוא אומר: איני חפץ בו, מתחרט אני שנדרתי ומתיר לו. ומיהו צריך שיתחרט בעיקר הנדר, שהיה רוצה שלא נדר מעולם; אבל אם אמר שעתה הוא מתחרט, ועד עתה הוא חפץ במה שנדר, לא הוי חרטה, ... ואם אינו מתחרט, צריך לבקש לו פתח לומר לו: אילו היית יודע דבר זה לא היית נודר, ונמצא הנדר נעקר מעיקרו. וכיצד היא הפתח, כגון שנדר על דבר אחד ומפצירין בו הרבה שישאל עליו, אומרים לו: אילו ידעת שיפצירו בך כ"כ ולא תוכל להשיב פניהם לא היית נודר, והוא אומר: כן. ויש אומרים דחורין ושואלין לו אם מתחרט (מרדכי פרק שבועות שתיים). ואפילו פתח שמגוף הנדר הוי פתח, כגון שהדיר פלוני מנכסיו אם יעשה דבר פלוני, ועבר ועשאו, פותחין לו: אילו היית יודע שהיה עובר על דברך לא היית נודר, והוא אומר: כן. ויש מי שמצריך שניהם פתח, וגם חרטה. הגה: ונהגו להחמיר ולעשות מן החרטה פתח, שלאחר שאומר שמתחרט מעיקרא, אומרים לו: אילו ידעת שנתחרט, כלום נדרת, והוא אומר: לא. ואז מתירין לו. סעיף יג - אף על פי שאין פותחין בנוולד, פותחין בבתנאי נולד, כגון מי שנדר בנוזר קודם שחרב הבית, וחרב אין פותחין לו לומר: אילו ידעת שיחרב הבית, כלום היית נודר. אבל פותחין לומר: אלו בא אדם בשעת הנדר והיה משקר ואומר שבאותה שעה חרב הבית, כלום היית נודר, וכן כל כיוצא בזה. הגה: הא שאין פותחין בנוולד, היינו לעשות מן הנוולד פתח כדי שיתחרט, דודאי אינו מתחרט רק מן הנוולד ואילך. אבל אם מתחרט מעיקרו, אף על פי שעושה מכח הנוולד, מיקרי חרטה ומתירין לו. (מרדכי רא"ס שהביא המרדכי פ' שבועות שתיים וכן משמע מסמ"ג ובהגהות מיימוני פרק ו'). סעיף יד - קודם שיתירו צריך שיפרט להם הנדר והסיבה שבשבילה נדר. ואם לא פרט, אין התרתן התרה. ומיהו כשיפרט לאחד מהמתירין, סגי.

~ נדר נזירות ~

במדבר פרק ו (א) וידבר יקוק אל משה לאמר: (ב) דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר ליקוק: **[איסור ינו וכו']**: (ג) מינו ושכר זיזר חמץ יין וחמץ שכר לא ישתה וכל משרת ענבים לא ישתה וענבים לחים ויבשים לא יאכל: (ד) כל ימי נזרו מפל אשר יעשה מגפן היינו מחרצנים ועד זג לא יאכל: **[איסור על השיעור]** (ה) כל ימי נדר נזרו תער לא יעבר על ראשו עד מלאת הימים אשר יזיר ליקוק קדש יהיה גדל פרע שער ראשו: **[איסור מגע בטומאת מת וכו']** (ו) כל ימי הזירו ליקוק על נפש מת לא יבא: (ז) לא יבאו ולא יאמרו לא אחיו ולא אחותו לא יטמא להם במתם כי נזר אלהיו על ראשו: (ח) כל ימי נזרו קדש הוא ליקוק: **[מתחיל מחדש במגע בטומאת מת]** (ט) וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וטמא ראש נזרו וגלח ראשו ביום טהרתו ביום השביעי יגלחנו: (י) וביום השמיני יבא שתי תרים או שני בני יונה אל הכהן אל פתח אהל מועד: (יא) ועשה הכהן אחד לחטאת ואחד לעלה וכפר עליו מאשר חטא על הנפש וקדש את ראשו ביום ההוא: (יב) והזיר ליקוק את ימי נזרו והביא כבש בן שנתו לאשם והזמים הראשנים יפלו כי טמא נזרו: **[סיום התהליך]** (יג) וזאת תורת הנזיר ביום מלאת ימי נזרו יביא אתו אל פתח אהל מועד: (יד) והקריב את קרבנו ליקוק כבש בן שנתו תמים אחד לעלה וכבשה אחת בת שנתה תמימה לחטאת ואיל אחד תמים לשלמים: (טו) וסל מצות סלת חלת בלולת בשמן ורקיקי מצות משחים בשמן ומנחתם ונספיהם: (טז) והקריב הכהן לפני יקוק ועשה את חטאתו ואת עלתו: (יז) ואת האיל יעשה זבח שלמים ליקוק על סל המצות ועשה הכהן את מנחתו ואת נסכו: (יח) וגלח הנזיר פתח אהל מועד את ראש נזרו ולקח את שער ראש נזרו ונתן על האש אשר תחת זבח השלמים: (יט) ולקח הכהן את הזרע בשלה מן האיל וחלת מצה אחת מן הסל ורקיק מצה אחד ונתן על פני הנזיר אחר התגלחו את נזרו: (כ) והניף אותם הכהן תנופה לפני יקוק קדש הוא לכהן על חזה התנופה ועל שוק התרומה ואחר ישתה הנזיר יין: (כא) זאת תורת הנזיר אשר יזיר קרבנו ליקוק על נזרו מלבד אשר תשיג ידו כפי נדרו אשר יזיר כן יעשה על תורת נזרו: פ

~ סיום הנזירות ~

רמב"ם הלכות נזירות פרק ב

הלכה כ - נזירות נוהגת בפני הבית ושלא בפני הבית, לפיכך מי שנדר בנוזר בזמן הזה הרי זה נזיר לעולם, שאין לנו בית כדי שיביא קרבנותיו במלאת ימי נזרו.

רמב"ם הלכות נזירות פרק ב

הלכה א - ... מי שנדר בנוזר וניחם על נדרו הרי זה נשאל לחכם ומתיר לו נזירותו כדרך שמתירין שאר הנדרים.

רמב"ם הלכות נזירות פרק ד

הלכה יג - מי שנדר בנזיר ודמה שאינו נדר והיה נוהג היתר בנדרו ושתה יין, ולאחר זמן שאל לחכם והורחה שהוא נדר ושהוא חייב בנזירות הרי זה מונה משעה שנדר, ומדברי סופרים שינהוג איסור כימים שנהג בהן היתר. ...

הלכה טו - במה דברים אמורים? בנזירות מועטת אבל בנזירות מרובה דיו שינהוג שלשים יום בנזירות אף על פי שעבר על נזירותו המרובה כל ימיו, ואם לא נהג איסור בעצמו אין נזקקין לו כלל. +/השגת הרמב"ם/ אין נזקקין לו כלל. /א"א/ פ"א אם בא לישאל על נדרו אין מתירין לו נדרו כלל. +

רמב"ם הלכות נזירות פרק ב הלכה ב

נזירות נוהגת [בפני הבית ושלא בפני הבית] וכו'. זה מבואר שהרי הנזירות נדר מכלל נדרי איסור ותנן [משנה נזיר (ה:ד)] ... טעות טעה נחום המדי כשעלו נזירין מן הגולה ומצאו בית המקדש חרב אמר להם נחום המדי אלו הייתם יודעים שבית המקדש חרב הייתם נוזרים אמרו לו "לא", והתירן נחום המדי, וכשבא הדבר אצל חכמים אמרו לו "כל שנזר עד שלא חרב בית המקדש נזיר ומשחרב בית המקדש אינו נזיר." - שיכול לומר אילו הייתי יודע שכבר חרב לא הייתי נודר. הא אם ידע דחרב כבר ונדר דהוי נזיר:

רמב"ם על משנה מסכת נזיר פרק ה משנה ד

והטעות שטעה נחום המדי ברורה, לפי שמא שאמר "התירם" אין הכוונה בו התיר נדרם, אלא רוצה לומר התיר להם לשתות ולהטמא ואמר להם שלא חלה הנזירות, אבל אלו התיר להם נדרם אין חולק שזה מותר, ומה שאמרו חכמים "משחרב בית המקדש אינו נזיר", שמשמע בלי ספק שאינו צריך התרה שהרי לא חלה עליו נזירות, ...

רב רונסקי - מי שאינו מכיר הלכות נזירות אינו יכול להיות נזיר.

~ נדרים ~

שולחן ערוך יורה דעה הלכות נדרים סימן רג

סעיף א - אל תהי רגיל בנדרים. כל הנודר, אף ע"פ שמקיימו, נקרא רשע ונקרא חוטא. ...
סעיף ד - צריך לזוהר שלא ידור שום דבר, ואפילו צדקה אין טוב לידור; אלא אם ישנו בידו, יתן מיד; ואם לאו, לא ידור עד שיהיה לו. ואם פוסקים צדקה וצריך לפסוק עמהם, יאמר: **בלא נדר**.
סעיף ה - בעת צרה מותר לנדור.

סעיף ו - האומר: אשנה פרק זה, וירא שמא יתרשל בדבר, שרי ליה למנדר לזרוזי נפשיה. וכן אם ירא שיתקפו יצרו ויעבור על איזו מצוה ממצות לא תעשה, או יתרשל מקיום מצות עשה, מצוה לישבע ולנדור כדי לזרז עצמו.

סעיף ז - מי שנדר נדרים כדי לכונן דעותיו ולתקן מעשיו, הרי זה זריז ומשובח. כיצד, מי שהיה זולל ואסר עליו הבשר שנה או שנתים; או שהיה שוגג בין ואסר הינן על עצמו זמן מרובה; ...

~ קרבן חטאת ~

שמונה פרקים לרמב"ם פרק ד

וזאת התורה השלימה, המשלמת אותנו, כמו שהעיד עליה יודעה: "תורת ה' תמימה... מחכימת פתי" - לא זכרה דבר מזה [הסגפנות]. ואמנם כוונה שיהיה האדם טבעי, הולך בדרך האמצעית: יאכל מה שמותר לו לאכול בשיווי, וישתה מה שמותר לו לשתות בשיווי, ויבעל מי שמותר לו לבעול בשיווי, ויישב המדינות בצדק וביושר, לא שישכון במערות ובהרים, ולא שילבש השער והצמר, ולא שיתרחק הגוף ויענהו. והזהיר מזה במה שבא אלינו בקבלה. אמר בנזיר: +במדבר ו, יא+ "וכפר עליו מאשר חטא על הנפש", ואמרו [תעני יא]: "וכי על אי זה נפש חטא זה? על שמנע עצמו מן היין. והלא דברים קל וחומר, אם מי שציער עצמו מן היין צריך כפרה, המצער עצמו מכל דבר על אחת כמה וכמה".

רמב"ן במדבר פרק ו (יד)

וטעם החטאת שיקריב הנזיר ביום מלאת ימי נזרו, לא נתפרש. ועל דרך הפשט כי האיש הזה חוטא נפשו במלאת הנזירות, כי הוא עתה נזור מקדושתו ועבודת השם, וראוי היה לו שיזיר לעולם ויעמוד כל ימיו נזיר וקדוש לאלהיו, כענין שאמר (עמוס ב יא) **ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים**, השוה אותו הכתוב לנביא, וכדכתיב (לעיל פסוק ח) כל ימי נזרו קדוש הוא לה' והנה הוא צריך כפרה בשובו להטמא בתאוות העולם:

רמב"ם הלכות נזירות י ... הנודר לה' דרך קדושה הרי זה נאה ומשובח ועל זה נאמר נזר אלהיו על ראשו קדש הוא לה', ושקלו הכתוב כנביא (שנאמר) **ואקים מבניכם לנביאים ומבחוריהם לנזירים**.
רמב"ם הלכות דעות פרק ב - הלכה ב - ... , ועל קו זה יעשה בשאר כל הדעות אם היה רחוק לקצה האחד ירחיק עצמו לקצה השני וינהוג בו זמן רב עד שיחזור בו לדרך הטובה והיא מדה בינונית שבכל דעה ודעה.

MAN: Nezirut is a method, taking one to an extreme kedusha in order to allow him to come back to a place where he acts in holiness in his everyday life. There is a drop in kedusha (hatat), because, ideally one should bring oneself to the level of nezirut, naturally, through the everyday mitzvot and not through superimposed abstentions.